

Bruxelles, 12. rujna 2025.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0373 (COD)

9047/25
ADD 1

ENV 357
MI 305
IND 145
CONSOM 86
COMPET 386
MARE 22
PECHE 135
RECH 227
SAN 233
ENT 70
ECOFIN 563
TRANS 181
CODEC 613

NACRT OBRAZLOŽENJA VIJEĆA

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o sprečavanju gubitaka plastičnih
peleta radi smanjenja onečišćenja mikroplastikom
– nacrt obrazloženja Vijeća

I. UVOD

1. Komisija je 16. listopada 2023. Vijeću i Europskom parlamentu podnijela prijedlog nove uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o sprečavanju gubitaka plastičnih peleta radi smanjenja onečišćenja mikroplastikom (dalje u tekstu: Uredba o plastičnim peletima), s naglaskom na to kako gospodarski subjekti i prijevoznici iz EU-a i trećih zemalja rukuju plastičnim peletima u svim dijelovima lanca opskrbe. Taj je prijedlog dio europskog zelenog plana i temelji se na inicijativama Komisije kao što su akcijski plan za kružno gospodarstvo i akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja.
2. Nacrt uredbe temelji se na članku 192. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) (redovni zakonodavni postupak).
3. U Europskom parlamentu Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane (ENVI) imenovan je nadležnim odborom za taj predmet. Europski parlament donio je stajalište u prvom čitanju 23. travnja 2024.
4. Europski gospodarski i socijalni odbor dao je svoje mišljenje 14. veljače 2024., a Europski odbor regija 18. travnja 2024.
5. Komisija je Radnoj skupini za okoliš 14. veljače 2024. predstavila svoj zakonodavni prijedlog i popratnu procjenu učinka. Radna skupina za okoliš nastavila je razmatrati prijedlog tijekom ukupno devet sastanaka. Vijeće (okoliš) održalo je 25. ožujka 2024. raspravu o politikama o predloženoj uredbi. Vijeće je donijelo opći pristup 17. prosinca 2024.

6. Nakon toga, 29. siječnja i 8. travnja 2025. održana su dva neformalna politička trijaloga, koji su rezultirali privremenim dogovorom između Vijeća i Europskog parlamenta. Odbor stalnih predstavnika 30. travnja 2025. potvrdio je kompromisni tekst kako je privremeno dogovoren na neformalnom trijalogu 8. travnja 2025.
7. Odbor ENVI Europskog parlamenta glasovao je 13. svibnja 2025. u korist tog kompromisnog teksta. Potom je predsjednik Odbora ENVI 14. svibnja 2025. uputio pismo predsjedniku Odbora stalnih predstavnika u kojem je naveo da će, ako Vijeće formalno prenese svoje stajalište Parlamentu u obliku iz priloga pismu, preporučiti plenarnom sazivu Parlamenta da u drugom čitanju bez izmjena prihvati stajalište Vijeća, podložno njegovoj pravno-jezičnoj provjeri.

II. CILJ

8. Opći je cilj predložene Uredbe o plastičnim peletima utvrditi obveze u pogledu rukovanja plastičnim peletima kako bi se spriječili gubici u svim dijelovima lanca opskrbe, u svrhu ostvarenja nulte stope gubitaka plastičnih peleta. Obveze su usmjerene na sprečavanje gubitaka ili istjecanja, aktivnosti ograničavanja i čišćenja i primjenjuju se na gospodarske subjekte, prijevoznike i pomorska plovila.

III. ANALIZA STAJALIŠTA VIJEĆA U PRVOM ČITANJU

9. Stajalište Vijeća u prvom čitanju sadržava elemente o kojima su suzakonodavci postigli dogovor.

10. Kad je riječ o temama obuhvaćenima Uredbom, područje primjene prošireno je kako bi se bolje usmjerilo na postrojenja za čišćenje, a posebno kako bi se obuhvatili dionici uključeni u pomorski prijevoz plastičnih peleta. To konkretno uključuje krcatelje, brodare, agente i zapovjednike pomorskih plovila kada napuštaju luku ili pristaju u luci države članice. Utvrđene su obveze za pomorski prijevoz plastičnih peleta (u teretnim kontejnerima), uključujući osiguravanje kvalitetne ambalaže i pružanje informacija o prijevozu i teretu, u skladu sa smjernicama Međunarodne pomorske organizacije.
11. Sprečavanje gubitaka plastičnih peleta glavni je cilj subjekata i prijevoznika iz EU-a i trećih zemalja. Jasnim okvirom utvrđuju se obveze za slučajne gubitke usmjerene na aktivnosti čišćenja. Jasan skup mjera uključit će se u plan upravljanja rizicima koji će pripremiti svako postrojenje koje rukuje peletima. Takve bi se mjere, među ostalim, odnosile na pakiranje, utovar i istovar, osposobljavanje osoblja i potrebnu opremu.
12. Kad je riječ o pitanju administrativnog opterećenja za gospodarske subjekte i smanjenju povezanih troškova na najmanju moguću mjeru te u skladu s ciljevima pojednostavnjenja za manja poduzeća, prag za poduzeća, na temelju kojeg se uspostavljaju određene obveze, utvrđen je na 1500 tona plastičnih peleta kojima rukuju. Iznad tog praga primjenjuje se certificiranje malih, srednjih i velikih poduzeća. Mala poduzeća podlijegeat će blažim režimima: morat će dobiti potvrdu barem jednom, a nakon toga moći će birati između obnove certifikata ili vlastite izjave o sukladnosti. Nadalje, svi gospodarski subjekti moći će upotrebljavati dozvole, EMAS ili EMS kako bi ispunili određene obveze na temelju ove Uredbe.

13. Kako bi se pružili jednaki uvjeti za prijevoznike iz EU-a i trećih zemalja te kako bi se osigurale odgovornost i transparentnost za sve prijevoznike plastičnih peleta, prijevoznici iz trećih zemalja morat će imenovati ovlaštenog zastupnika u EU-u.
14. Datum početka primjene Uredbe utvrđen je na 24 mjeseca, a za odredbe koje se odnose na pomorski prijevoz datum je 36 mjeseci nakon stupanja na snagu Uredbe.

IV. ZAKLJUČAK

15. Stajalište Vijeća temelji se na glavnom cilju prijedloga Komisije i u potpunosti odražava kompromis postignut u neformalnim pregovorima između Vijeća i Europskog parlamenta, uz potporu Komisije.
16. Vijeće stoga smatra da njegovo stajalište u prvom čitanju uravnoteženo predstavlja ishod pregovora. Nakon donošenja, Uredbom će se šteta za okoliš uzrokovana gubicima i istjecanjem plastičnih peleta u Uniji smanjiti na najmanju moguću mjeru, a da se pritom gospodarskim subjektima ne nametne prekomjerno administrativno opterećenje.